

Bartolvs In Primam Digesti Novi

Bartolus

Lvgdvni, M.D.LXVII.

Ne quid in loco sacro fiat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96158](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96158)

notarius allegat iustam causam habere incertitudinis, vel erroris sui, potest hoc petere, ut puta, si tempore contractus circa aliquid pactum fuerint multe conventiones, et notarius nil scripsit propter partium festinantiam, vel si protocolum primum perdidit, calum alias cuiusque notarius debeat alios certificare, non potest petere se certificari ab alio, si quis ex argentiis, s. p. c. 211. s. d. eden. Sed quando notarius non vult certificari, sed asserit pro certo se errasse, utrum ei sit credendum; dicam in l. si liba rius, j. de re iur. facit lactorum verba, s. de re iud. ¶ Quod si propter id quod notarius omisit, quis est damnificatus in aliquo, utrum teneatur notarius? Respond. sic, ut d. l. argentiarius, per totam legem, et habetis tex. not. in l. vlt. C. de mag. cō. facit C. de susce. ar. c. l. lib. x. ¶ Quod si notarius reddidit instrumentum ei ad cuius petitionem conficit, utrum debeat citari pars aduersa, que lederetur? Respond. quia an debeat reddi, nulla est contentio, nec requiritur aliqua cause cognitio, et notarius confiteretur, et pars, ad quam spectat, est certa, unde non est dubium. Sed si emanaret aliqua contentio, ut quod notarius diceret se alias reddidisse, et sic non teneatur iterum reddere, vel dicit ad petentem non pertinere: vel diceret illud instrumentum esse inualidum, et sic non debet publicari, tunc debet citari pars, que lederetur, cum hoc fiat causa cognita, d. l. si quis ex argentiis, s. p. c. de ed. l. s. fine autem, s. cod. de bac. l. ¶ Quod si quando iste contentiones emanant, utrum debeat adhiberi plena cause cognitio, an verolum maria? Respond. quandoq. emanat aliqua contentio, cuius de cilio parat plenum preiudicium, vel si notarius negasse fuisset rogatum, vel negat aliquod capitulum fuisse expressum, tunc quia ista cognitio parat plenum preiudicium, et tractatur, an contra et? fuit celebratus, vel non, tunc debet adhiberi plena cognitio, l. iudicio, C. de iudi. Ita intelligo, l. s. j. s. cod. ibi, si neget, hoc etiam probat extra de cō. vlt. vel in l. c. cū dilecta, ubi petebatur renouatio privilegiorum a summo pōdifice que renouatio per se inciperet rebabere vires, ideo requiritur plena cause cognitio, quia emanant contentiones, que non parat plenum preiudicium, vel si dicat ad te non pertinere, vel dicit tibi alias redditum esse, et sic de tenore instrumenti non contendit, magis puto, et ista ex aminent summarie, et quia sufficit instrumenti prestatio, ut not. in l. j. circa prin. s. quemad. test. ap. l. iij. s. ibidem, s. ad exhib.

ADDITIONES.

- a. Alex. ¶ De tabulis. Pro huius declaratione vide etiam Bar. in l. naturaliter, s. p. in finalibus verbis de acq. possit.
- b. And. Bar. ¶ De iacta. Quod limita nisi ad arberet sibi sub geminata conditione, quia tunc non incidit in penam, casus est singularis in l. diuina, s. a. j. de falsi.
- c. Alex. ¶ Habes ex bac l. Contrarius tenet Bal. in l. j. C. de eden. scilicet quod non potest dicere notarius, tua non interest, et. Et vide Bal. in l. j. C. quod leg. et late in fi. C. de eden. non tamen potest dicere notarius creditum, nolo tibi cedere instrumentum solutionis, vel refutationis, l. plures, et ibi Bar. et Bald. C. de fide in firm. Et an singularis sufficit potest petere sicut autho. Bal. quod sic in l. instrumenta, C. de fideicom. vide ibi Bar. An creditus debeat reddere instrumentum liberationis, et de materia plene per Doctores in l. pteor, s. huius s. de eden.
- d. Quod si iure. Et quomodo, et quomodo, et antertius: cuius non interest, potest hoc petere, vide Spec. in tit. de instrum. ed. s. postremo, ver. sed beniter, et late, Bal. in l. i. C. de ed. et Ann. in e. j. de probat. Et ad Bar. hic adda Bal. in l. j. C. de ed. et ibi Jac. But. et Bal. in l. quidam, in prin. s. de eden.
- e. Etico ¶ sic per hoc dici potest pro pars agere posset contra notarium, ut apponat clausulas consuetas apponi, quia si instrumentum illas non habet, videtur defectum, fin. g. notab. et ibi Bar. in l. generalis, C. de tab. lib. x. et quod not. Bar. in proemio Digestorum, et benefacit quod not. Bart. in l. i. p. s. recte, de aqua plu. arc. Et ita vidi consultum per duos singulares viros, licet istud dictum non allegatur, quod not. et ad id quod vult hic Barr. adde etiam Bart. multum pulchre in l. admonedi, in ver. qro qz si instrum reperit defectum, s. de iurem. et vide Bar. no. in l. imperator, s. de sta. bo. Et cū Bar. hic cōcordat Bal. in l. i. C. de eden. Adde qz notarius presumatur rogatus apponere clausulas consuetas, Alex. consi. cr. ij. vol. et conti. xxvj. iij. lib. ¶ Et cōpōdeo. Et vide Bal. in l. i. C. de fideicom. et Spec. in tit. de inst. ed. s. instrumentum, ver. sed nunquid, et an possit sua auctoritate corrigere errorem, an vero cū auctoritate iudicis, et citatione partis, vide per do. An in ex litteris, de fide instr. et Ang. in l. errore de test. Et ad Bar. hic adda Bal. in l. i. C. de ed. et Ann. in l. i. quos, s. prohibet, s. de eden. Adde an notarius possit errorem suum corrigere, Alex. consi. lxxix. iij. lib. Bal. consi. cxxvj. v. li. ¶ And. ¶ Arb. ¶ Quod si propter, et vide Bal. in rub. C. de pe. in, qui male iud. et licet dicat casum l. si de mag. conne, esse singularem, addetamen simile in l. s. si men. falsi, mad. dixer.

- a. Alex. ¶ Quod si quando. Facit quod not. per hoc in auth. si qz finalis, no. C. de eden. et ad Bar. hic adda Bal. in l. i. C. de ed. et no Bar. in l. i. quos ex argentiis, s. j. de eden.
- b. ¶ Non tenetur. Notarius non tenetur edere instrumentum, nisi si mel. et adde tex. et ibi Bar. in l. i. in fi. de bo. ant. ind. pos. ni si ipsi casu amiserit, ut no. Bal. in l. dissolute, ad fin. C. de condi. ex lege adde l. i. quos ex argentiis in fi. s. de eden. et ibi Bar. et vide Bal. in rub. C. de fide instrum. ver. quod si instrumentum publicum, et c.

Ne quid in loco sacro fiat. Titulus. vij.

LEX I.

1. ¶ Interdictum ne quid in loco sacro datur etiam ut tollatur quod factum est.
2. Faciens de pingi crucifixum in ecclesia non potest prohiberi.
3. Interdictione quid in loco sacro, potest agere quilibet de populo.
1. ¶ Interpretor. Quod si hic vetat pretor, ne quid fiat, quid si fuerit factum an possit agi et tollatur? Respond. sic, per alius interdictum positum in tit. l. j. l. s. loco, rum, et ideo debet hic addi dum dicit, fieri vero, subaudi, et ut id quod est factum tollatur, et ita in teligitur not. in libellis suis super hoc tit. et Jo. in arboze, et Sed quod si volo facere de pingi crucifixum, vel aliquod in ecclesia utrum possum prohiberi? Certe non quia illud pertinet ad ornam. et non ad deformitatem, ut hic. ¶ Quod si quis posset agere hoc interdictum? Videtur, quod tantum ille qui habet curam edium sacrorum, ut hic in fin. Sed certe licet ille posset, tamen idem est in quolibet de populo, quia quilibet de populo potest agere, argu. l. si quis iboc, C. de episc. cle. et facit l. j. s. publici, de insti. et tu, facit tit. l. j. et tit. l. j. s. hoc interdictum, et s. fin. et l. sequenti.

LEX II.

1. ¶ Edificare an liceat supra mores ciuitatis.
2. ¶ In muris. Hic due leges sunt contra homines huius ciuitatis, qui habent domos suas supra muros ciuitatis, quod non licet sine permisso principis, ut hic videtur, tamen ipsi habent per inuentionem a populo, et communibus ciuitatis: et dicunt, quod est populus liber nemini subditus, ideo hic populus est princeps in hac ciuitate ideo potest permittere.

ADDITIONES.

- a. Alex. ¶ In muris. Idem dicit Bar. in l. acta, s. de amplianda, s. de re iud. et Bal. in l. nec si volens, C. de libera, causa.

De locis, & itineribus publicis. Titulus. vij.

LEX I.

1. ¶ Vicinales habentur loco viarum publicarum, si memoria non extat, quod sint facte ex collatione priuatorum, alias si extat memoria, sunt priuate.
2. Statutum, quod quilibet possit facere pontem supra viam publicam, poterit fieri supra viam vicinalem, si non extat memoria, quod sit emptum a vicinis.
3. Edificium in iuxta plateam si destruitur ut platea ampliatur, via supra illud edificium efficitur platea.
1. ¶ Quilibet. Hic facte ex agris priuatorum sunt priuate, ut j. ti. l. j. s. vicinales, sol. et si extat memoria, quod sint facti ex collatione vicinorum, sunt vicinales priuate. Si vero non extat memoria, habentur loco viarum publicarum, ut hic: quod facit ad statutum huius ciuitatis, non dicit, quod quilibet possit facere pontem, vel ponti celi supra viam publicam, querit utrum possit fieri supra viam vicinalem: Certe, si quid extat memoria, quod fuerit emptum a vicinis, tunc non posset fieri, quia esset priuata via. Si non extaret memoria, tunc secus, ut hic. ¶ Ultimo habui questionem de facto, pone quod iuxta plateam destruitur aliquod edificium auctoritate publica, ut platea ampliatur, utrum via que est iuxta illud edificium destructum disinat esse via, et incipiat esse platea, an remanet via sicuti erat primo: Et hic queritur, propter statuta que dicunt, quod in platea pene duplicatur, dico quod illa via incipit esse platea, nam statim cum via intrat plateam, via finitur. Hic est casus in l. vie, j. eo, ubi habetis, quod cum via vicinalis intrat in militarem, extinguatur, ut hic itam proposito statim cum via intrat plateam, disinat esse via, facit ad hoc l. vlti. s. de seruitutib. yzbanorum p. ediorum et ita bis de facto iudicant.

ADDITIONES.

- a. Alex. ¶ Quilibet. Nota quod ad probandum viam esse publicam non sufficit probare per testes, quod situm erat per omnes, per illud locum, per longum tempus, l. j. s. ff. de his qui defec. vel usus, qualiter autem dicatur via publica, vide ter. in l. j. s. viam, j. ac